

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẮK LẮK

KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
NĂM HỌC 2021 – 2022

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn thi: NGỮ VĂN – CHUYÊN

Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian phát đề

Câu 1 (2,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

Năm tháng qua đi, bạn sẽ nhận ra rằng ước mơ không bao giờ biến mất. Kể cả những ước mơ rồ dại nhất trong lứa tuổi học trò – lứa tuổi bất ổn định nhất. Nếu bạn không theo đuổi nó, chắc chắn nó sẽ trở lại một lúc nào đó, day dứt trong bạn, thậm chí dằn vặt bạn mỗi ngày.

Nếu vậy, sao bạn không nghĩ đến điều này ngay từ bây giờ?

Sống một cuộc đời cũng giống như vẽ một bức tranh vậy. Nếu bạn nghĩ thật lâu về điều mình muốn vẽ, nếu bạn dự tính được càng nhiều màu sắc mà bạn muốn thể hiện, nếu bạn càng chắc chắn về chất liệu mà bạn sử dụng thì bức tranh trong thực tế càng giống với hình dung của bạn. Bằng không, có thể nó sẽ là những màu mà người khác thích, là bức tranh mà người khác ưng ý, chứ không phải bạn.

Đừng để ai đánh cắp ước mơ của bạn. Hãy tìm ra ước mơ cháy bỏng nhất của mình, nó đang nằm ở nơi sâu thẳm trong tim bạn đó, như một ngọn núi lửa đợi chờ được đánh thức...

(Theo Phạm Lữ Ân, Nếu biết trăm năm là hữu hạn, NXB Hội Nhà văn, 2012, tr.43–44)

Thực hiện các yêu cầu sau:

- Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích trên.
- Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong câu "Sống một cuộc đời cũng như vẽ một bức tranh."

Câu 2 (3,0 điểm)

"Người ta nói rằng từ khi có máy ảnh, con người ngày càng thích nhìn bản sao của thế giới hơn là nhìn thế giới thật. Em cũng thích ngắm bản sao hơn chẳng?"

(Trích Hơn một khoảnh khắc bị bỏ lỡ – Nếu biết trăm năm là hữu hạn, Phạm Lữ Ân)

Hãy viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của anh/chị về ý nghĩa của lời khuyên trên.

Câu 3 (5,0 điểm)

Nhà thơ Trần Đăng Khoa từng khẳng định: "Thơ hay là thơ giản dị, xúc động và ám ảnh". Từ việc cảm nhận bài thơ Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

-----Hết-----

Thí sinh không sử dụng tài liệu. Giám thị không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:..... Số báo danh.....

Chữ kí của giám thị 1:..... Chữ kí của giám thị 2:.....

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
ĐẮK LẮK NĂM HỌC 2021-2022

Môn thi: NGỮ VĂN - CHUYÊN

HƯỚNG DẪN CHẤM VÀ ĐÁP ÁN, BIỂU ĐIỂM ĐỀ THI CHÍNH THỨC
MÔN NGỮ VĂN - CHUYÊN

(Hướng dẫn chấm và đáp án, biểu điểm gồm tất cả 04 trang)

A. HƯỚNG DẪN CHẤM CHUNG:

- Giám khảo cần nắm vững yêu cầu của hướng dẫn chấm để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh, cân nhắc từng trường hợp cụ thể để cho điểm chính xác, tránh việc đếm ý cho điểm;
- Do đặc trưng của bộ môn Ngữ văn nên giám khảo cần chủ động, linh hoạt trong việc vận dụng hướng dẫn chấm; Khuyến khích những bài viết sáng tạo, có tư duy phân biện, giàu chất văn; Chấp nhận các cách kiến giải khác nhau, kể cả không có trong hướng dẫn chấm, miễn là hợp lí và có sức thuyết phục;
- Điểm bài thi đánh giá theo thang điểm từ 0 đến 10. Điểm của bài thi là tổng của các điểm thành phần và không làm tròn, chi tiết hoá đến 0.25 điểm.

B. ĐÁP ÁN VÀ BIỂU ĐIỂM:

CÂU	ĐÁP ÁN	ĐIỂM
Câu 1 (2,0 điểm)	Đọc đoạn văn và thực hiện các yêu cầu: <i>Năm tháng qua đi, bạn sẽ nhận ra rằng ước mơ không bao giờ biến mất ... , như một ngọn núi lửa đợi chờ được đánh thức...</i>	
	1. Phương thức biểu đạt: Nghị luận	1,0 điểm
	2. Biện pháp tu từ: So sánh "sống một cuộc đời như vẽ một bức tranh" Tác dụng: Tăng giá trị gợi hình, gợi cảm Nhấn mạnh: Lỗi sống chủ động của con người trong việc thực hiện những ước mơ của bản thân.	1,0 điểm
Câu 2 (3,0 điểm)	"Người ta nói rằng từ khi có máy ảnh, con người ngày càng thích nhìn bản sao của thế giới hơn là nhìn thế giới thật. Em cũng thích ngắm bản sao hơn chăng?" Hãy viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của lời khuyên trong ý kiến trên.	
	a) Đảm bảo cấu trúc của một bài văn nghị luận.	0,25 điểm
	b) Xác định đúng vấn đề nghị luận: Lời khuyên về cách ngắm nhìn, sống cuộc sống thực trong sự phát triển của công nghệ và thế giới ảo.	0,25 điểm
	c) Triển khai các luận điểm nghị luận: Vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; thí sinh có thể làm bài theo nhiều cách khác nhau; có thể bày tỏ quan điểm, suy nghĩ riêng nhưng phải có lí lẽ và dẫn chứng xác đáng; có thái độ chân thành, nghiêm túc, phù hợp với chuẩn mực đạo đức và pháp luật.	
	* Giải thích: - "Người ta nói rằng từ khi có máy ảnh, con người ngày càng thích nhìn bản sao của thế giới hơn là nhìn thế giới thật": Thực trạng chúng ta ngày càng thích sống ảo mà quên đi những giá trị thật hiện hữu quanh mình... - "Em cũng thích ngắm bản sao hơn chăng?": Câu hỏi tu từ khơi gợi, đánh thức, đề nghị một quan điểm sống tích cực trong cuộc sống.	0,25 điểm
	* Bàn luận: - Sự phát triển của công nghệ và thế giới ảo đã tạo ra những sản phẩm công nghệ có chất lượng cao hấp dẫn con người. Vì vậy chúng ta ngày càng thích	1,5 điểm

	<p>nhìn bản sao của thế giới hơn là nhìn thế giới thật.</p> <p>+ Khi nhìn bản sao của thế giới chúng ta dễ rơi vào lối sống thực dụng, mất khả năng kiểm soát bản thân; khả năng chinh phục, khám phá những điều kì diệu của cuộc sống sẽ bị hạn chế...</p> <p>+ Máy ảnh đều mô phỏng theo hoạt động của đôi mắt, nhưng chưa bao giờ tái tạo một cách hoàn hảo cấu trúc tinh vi của mắt và bộ não con người.</p> <p>+ Khi nhìn thế giới qua con mắt thật chúng ta sẽ được làm chủ cuộc sống, sống lạc quan để vượt qua những cám dỗ bên ngoài; bồi đắp tình cảm, tâm hồn; đẩy lùi sự vô ơn, vô cảm và có sự lựa chọn đúng đắn, sáng suốt...</p> <p>- Phê phán những người sống ảo tưởng, lạm dụng công nghệ, để cho công nghệ điều khiển bản thân, sống hời hợt với đời, với bản thân và mọi người.</p>	
	<p>* Bài học nhận thức và hành động:</p> <p>- Hãy coi trọng việc ngắm nhìn thế giới bằng đôi mắt của mình, cảm nhận thế giới bằng giác quan, bằng những cảm xúc. Đó cũng là việc ta sống thật bằng con người mình, làm giàu cho tâm hồn, giác quan của mình.</p> <p>- Đừng quá phụ thuộc vào các tiện nghi, máy móc...</p>	0,25điểm
	<p>d) Sáng tạo: có cách diễn đạt độc đáo; suy nghĩ, kiến giải mới mẻ về vấn đề nghị luận.</p>	0.25điểm
	<p>e) Chính tả, dùng từ, đặt câu: đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp, ngữ nghĩa Tiếng Việt.</p>	0.25điểm
	<p>Lưu ý: Nếu thí sinh có kĩ năng làm bài tốt, có những ý tưởng sáng tạo và suy nghĩ riêng, hợp lí thì vẫn đạt điểm tối đa.</p>	
Câu 3 (5,0 điểm)	<p>Nhà thơ Trần Đăng Khoa từng khẳng định: “<i>Thơ hay là thơ giản dị, xúc động và ám ảnh</i>”. Từ việc cảm nhận bài thơ <i>Mùa xuân nho nhỏ</i> của Thanh Hải, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.</p>	
	<p>a) Đảm bảo cấu trúc của một bài văn nghị luận.</p>	0.25điểm
	<p>b) Xác định đúng vấn đề nghị luận: vẻ đẹp của thơ ca, quan niệm và yêu cầu về một bài thơ hay.</p>	0.25điểm
	<p>c) Triển khai các luận điểm nghị luận: Biết lý giải tác phẩm văn học để làm sáng tỏ vấn đề cần nghị luận. Bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, diễn đạt lưu loát, hành văn mạch lạc. Vận dụng nhuần nhuyễn các thao tác lập luận kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng trên cơ sở những hiểu biết về tác phẩm <i>Mùa xuân nho nhỏ</i> của nhà thơ Thanh Hải. Thí sinh có thể sắp xếp các luận điểm theo nhiều cách nhưng về cơ bản đảm bảo những yêu cầu sau:</p>	
	<p>1. Giải thích:</p> <p>- Thơ hay là thơ giản dị: Cái cốt lõi đích thực của thơ ca không phải là ở sự trau chuốt ngôn từ, hình ảnh mà phải là ở chiều sâu cảm xúc. Đó là những cảm xúc, những rung cảm chân thành mà mãnh liệt của thi nhân với cuộc đời. Cái giản dị trong thơ còn ở cả ngôn từ, hình ảnh, cách viết dung dị. Song giản dị không có nghĩa là cầu thả, hời hợt.</p> <p>- Thơ hay là thơ xúc động:</p> <p>+ Thơ là thể loại trữ tình, là sự giãi bày, bộc lộ thế giới nội tâm của thi sĩ. Một bài thơ hay phải truyền cho được tất cả những xúc cảm, rung động từ sâu thẳm trái tim người nghệ sỹ để người đọc hiểu, rung cảm, đồng điệu với những vui, buồn, âu lo, trăn trở của thi nhân...</p> <p>+ Con đường đi của thơ ca là con đường của những tâm hồn, những trái tim đạt dào cảm xúc. Cho nên tiếng nói trữ tình trong thơ có thể trở thành tiếng lòng thầm kín của mọi người. Thơ hay có khả năng truyền cảm mạnh mẽ...</p>	0.75điểm

<p>- Thơ hay là thơ ám ảnh:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Đó là sự ám ảnh của xúc cảm mãnh liệt, của những nỗi lòng chan chứa tình yêu thương và bao tiếng kêu khắc khoải, bi thương về nỗi đau, bi kịch của con người nói chung – con người nhân loại vượt qua mọi ranh giới. Để rồi sau khi đọc xong, người đọc vẫn day dứt khôn nguôi về những tình đời, tình người mà thi sĩ bản khoăn, trăn trở trong lòng. + Sức ám ảnh của thơ còn được gợi ra từ những hình ảnh, ngôn từ mới mẻ, sáng tạo, có sức lay động sâu xa tâm hồn người đọc thơ. 		IG
<p>2. Bình luận:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đây là một ý kiến đúng đắn, sâu sắc về một bài thơ hay. Nó cũng là yêu cầu chung, phẩm chất chung mà tất cả những tác phẩm thơ hay và đẹp phải đạt đến. - Ý kiến trên xuất phát từ đặc trưng cơ bản của thơ: thơ là tiếng nói của tâm hồn, tình cảm và tác động mạnh mẽ đến đời sống nội tâm của con người. Nó chỉ loé lên trong khoảnh khắc của tâm hồn mà không bao giờ lặp lại. Đồng thời thơ cũng là một nghệ thuật nên nhất thiết nó phải đẹp, đẹp trong sự giản dị, đẹp trong ngôn từ, hình ảnh, trong cấu tứ của tác phẩm. Cho nên để đạt được những điều ấy luôn là một sự bí ẩn của thơ. 	0,75 điểm	
<p>3. Phân tích, chứng minh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trên cơ sở phân tích, cảm nhận bài thơ <i>Mùa xuân nho nhỏ</i> của nhà thơ Thanh Hải, học sinh biết chọn lọc những đoạn thơ, câu thơ, hình ảnh thơ đặc sắc để làm sáng tỏ vấn đề cần nghị luận; sức ám ảnh của chiều sâu cảm xúc mãnh liệt trong tâm hồn nhà thơ được gợi ra từ những ngôn từ giản dị mà không kém phần sáng tạo mới mẻ, có sức lay động tâm hồn người đọc thơ. + Cảm xúc của nhà thơ trước mùa xuân thiên nhiên, đất trời được phác họa qua những hình ảnh gần gũi, thân quen trong cuộc sống... + Cảm xúc của nhà thơ về mùa xuân đất nước đó là hình ảnh mùa xuân đất nước trong sự hồi hả của nhịp sống, chiến đấu và xây dựng được gợi qua những từ ngữ giàu sức gợi... + Lời ước nguyện chân thành, tha thiết của nhà thơ là những suy ngẫm, tâm niệm về lẽ sống, về ý nghĩa giá trị của cuộc đời mỗi con người qua sự chuyển hóa trong cái tôi của nhân vật trữ tình... + Lời ngợi ca quê hương, đất nước được kết thúc bằng sự trở về với những cảm xúc thiết tha, tự hào về quê hương, đất nước qua điệu dân ca xứ Huế. Qua đó tác giả bày tỏ tình yêu tha thiết, niềm tin yêu vào cuộc đời, vào đất nước với những giá trị truyền thống vững bền. - Nét đặc sắc nghệ thuật: <ul style="list-style-type: none"> + Thể thơ năm chữ, gần với các làn điệu dân ca. + Bài thơ giàu nhạc điệu, với âm hưởng nhẹ nhàng, tha thiết. + Kết hợp những hình ảnh tự nhiên, giản dị, từ thiên nhiên với những hình ảnh giàu ý nghĩa biểu tượng, khái quát. + Cấu tứ chặt chẽ, sự phát triển tự nhiên của hình ảnh mùa xuân với các phép tu từ đặc sắc. 	2.0 điểm	
<p>4. Đánh giá, nâng cao vấn đề:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khẳng định ý kiến của Trần Đăng Khoa về đặc trưng của thơ trên các phương diện cảm xúc và ngôn từ. Tuy nhiên một bài thơ hay còn được quyết định bởi nhiều yếu tố khác. - Tác phẩm văn học chân chính xuất phát từ cái tâm cái tài của nghệ sĩ bao giờ cũng mở rộng tâm hồn con người... - Với người đọc, cảm nhận được cảm xúc của tác giả, đặc biệt là những đặc sắc về ngôn ngữ chính là mở những cánh cửa đầu tiên để đi vào thế giới nghệ thuật của tác phẩm... 	0.5 điểm	